

Předmětem této práce je popis českých orálních explozív p b t d t̃ d̃ k g v intervokální pozici. Výzkum se ubírá dvojím směrem: u všech explozív zkoumáme jejich temporální vlastnosti a u explozív neznělých vybrané spektrální vlastnosti (kap. 12).

Hlavním cílem v oblasti temporálních charakteristik je popis trvání celku explozív, fáze závěrové a explozivní s ohledem na místo tvoření a kontrast znělosti. Dále jsme zjišťovali údaje o poměru trvání závěru a exploze. Tematicky navazujeme na předchozí výzkumy (Chlumský 1911 a 1928; Borovičková - Maláč 1967; Mluvnice češtiny 1, 1986) a přinášíme výsledky, které mohou dosavadní poznatky doplnit zejména o údaje z řeči běžně mluvené, semispontánní (blíže viz kap. 2 a 8).

Hlavním cílem v oblasti spektrálních charakteristik je statistický popis frekvenčních vlastností explozivního šumu v kategoriích: spektrální těžiště, směrodatná odchylka spektra, sešikmenost hodnot spektra a špičatost hodnot spektra. Pro tyto parametry se v odborné literatuře běžně užívá souhrnný název spectral moments (např. Forrest a kol. 1988; Blacklock - Shadle 2003; Eriksson a kol. 2004; Bunnell a kol. 2004; Tanner a kol. 2005).

Uvedený termín – spektrální momenty – jsme převzali pro dřívější výzkum (Machač – Skarnitzl 2004, 2005) i pro tuto práci.

Pro analýzu explozív byla zvolena intervokální pozice, v níž předpokládáme nejvyšší stupeň zachování artikulačních a akustických rysů (srov. 1.1.3 a kap. 3), které jsou pro danou hlásku charakteristické.

Základem pro měření vybraných vlastností explozív je přiměřeně rozsáhlý materiál dvojího typu. Jedná se o projevy čtené (v přirozeném tempu) a projevy semispontánní, které označujeme jako mluvené (viz kap. 2). Dosavadní výzkumy vycházely většinou buď z materiálu laboratorního, logatomů (Borovičková - Maláč 1967), nebo připravených vět, které byly čteny pomalým tempem (Chlumský 1911 a 1928; viz 4.1.1).